

Werkstraf in uitvoering

Editie 13 | April 2016

Werkstraf in beeld

Bijdragen aan Olympische prestaties

Jochum Wildeman

‘Werkstraffen kunnen zorgen voor een positief verschil’

Gemeente Súdwest-Fryslân zet meer gestructureerd werkgestraften in

Reclassering Nederland

› WERKSTRAF OP HISTORISCH LANDGOED

‘Mensen voelen zich hier **nuttig en gewaardeerd**’

DIEPENHEIM Op het statige Twentse landgoed Warmelo kunnen bezoekers genieten van vier eeuwen tuin-architectuur. De zeven hectare aan tuinen worden mede onderhouden door werkgestraften.

Landgoed Warmelo heeft beroemde bewoners gekend. Zo woonde prinses Armgard von Lippe Biesterfeld, de moeder van prins Bernhard, er tot haar dood in 1971. Prinses Beatrix en haar zussen bezochten hun grootmoeder daar graag. In 1976 kwam het landgoed in handen van de familie Avenarius, die het huis sindsdien bewoont. ‘De geschiedenis van het landgoed werkt soms een beetje intimiderend op werkgestraften’, vertelt rentmeester Annemarie Avenarius. ‘Maar dat heeft ook voordelen. Ze ontlene trots aan het feit dat zij in de tuinen van zo’n historische plek mogen werken. Ze zijn ook een visitekaartje voor het landgoed, wanneer ze bezoekers te woord staan.’

‘Het geeft veel voldoening als ontspoorde mensen hier tot rust komen’

Inwendige strijd

Vanaf 1998 biedt landgoed Warmelo plekken voor werkgestraften. Avenarius houdt met iedere kandidaat een kennismakingsgesprek vóór ze van start mogen. ‘Ik wil graag weten met wie ik in zee ga. Als mensen inwendig strijden tegen de werkstraf, weet ik dat ik niks aan ze ga hebben. Overigens maakt Reclassering Nederland al een goede schifting van

kandidaten die ze naar ons sturen. We hebben nog nooit problemen gehad.’

Gelijk behandeld

Reguliere medewerkers en werkgestraften werken samen en voeren allemaal dezelfde taken uit. ‘We hebben met de meest uiteenlopende mensen te maken’, zegt Avenarius. ‘Soms ook suïcidale mensen, die hier geestelijk tot rust komen. Het is een bijzondere plek, midden in de natuur. Veel werkgestraften bedanken ons als ze weggaan, omdat ze zich hier nuttig

en gewaardeerd voelen. Het geeft mij veel voldoening als ik zie hoe ontspoorde mensen tot rust komen. Hun negatieve gedrag is vaak een vorm van zware frustratie, omdat ze

altijd in vakjes geduwd zijn. Als ze merken dat ze hier gelijk behandeld worden, heeft dat een positieve uitwerking.’

De zeven hectare aan tuinen van het historische landgoed Warmelo worden onderhouden door werkgestraften.

> CHECK

Meldplicht datalekken

LANDELIJK Per 1 januari 2016 geldt de Wet meldplicht datalekken, een wijziging op de Wet bescherming persoonsgegevens. Elke organisatie die met persoonsgegevens werkt, is verplicht om de kans op misbruik hiervan tot een minimum te beperken. Dit geldt ook voor projectplaatsen die voor Reclassering Nederland persoonsgegevens van werkgestraften verwerken.

Wat is een datalek?

Een inbreuk op de beveiliging van persoonsgegevens van werkgestraften, waardoor de kans bestaat op onrechtmatige verwerking van deze persoonsgegevens.

Voorbeelden van datalekken:

- Het kwijtraken van een papieren dossier of aantekeningen met daarin herleidbare persoonsgegevens.
- Het kwijtraken van een laptop, iPad of smartphone waarop (mogelijk onbedoeld) persoonsgegevens staan opgeslagen.

GEVONDEN
VOORWERPEN

Wat betekent de wetwijziging voor u?

- U bent zich ervan bewust dat u omgaat met persoonsgegevens van werkgestraften en dat u verantwoordelijk bent voor een zorgvuldige omgang met deze gegevens.
- U bent verplicht (het vermoeden van) een datalek direct te melden bij Reclassering Nederland.

Reclassering Nederland hecht veel waarde aan de bescherming van privacy en beschouwt naleving van de Wet bescherming persoonsgegevens als een prioriteit. U ontvangt een brief met meer informatie hierover.

> DE STELLING

'Digitale controle is beter dan op papier: de vingerafdruk is noodzakelijk'

UW
MENING

Petra de Vries-Plugge, medewerker werkstraffen, Reclassering Nederland:

'Bij digitale controle moeten alle partijen goed op de hoogte zijn van hoe het systeem werkt en waar ze informatie kunnen vinden en vermelden. Zo'n systeem moet dus erg gebruiksvriendelijk zijn. Als er een geldig identiteitsbewijs voorhanden is, zie ik eigenlijk weinig meerwaarde van een digitale vingerafdruk.'

Jeroen van Schie, werkzaam bij World Art Delft:

'Ik vind het een geweldig plan. Met een vingerafdruk heb je eindelijk een waterdichte controle en als begeleider heb ik minder administratieve rompslomp. Bovendien weten de jongens en meiden die hier werken precies waar ze aan toe zijn. Prima dus!'

Albert Kerkmeijer, hoofd partnerkeuken, St. Jansdal Ziekenhuis Harderwijk:

'Het voordeel is dat de kans op fouten wordt geminimaliseerd. In dat opzicht vind ik digitaal goed. Maar de vingerafdruk is voor mij niet van toegevoegde waarde.'

Charlie Zuidwijk, directeur kringloopwinkel Gouda:

'Op dit moment hebben wij 17 werkgestraften rondlopen. Dat is vrij veel, dus voor ons is het een ideale oplossing: minder administratie en een betere controle. Onze winkel beslaat 4.000 m², verspreid over twee locaties die 500 meter van elkaar verwijderd zijn. Dat laatste is ook mijn enige punt: we krijgen één scanner, dus als er tussentijds controle plaatsvindt en een werkgestrafte is toevallig aan het werk op de andere locatie, dan is dat nogal een goeie.'

126.000 uur werkstraf zichtbaar

AMSTERDAM Volgens planning worden in 2016 ongeveer 1.850 werkstraffen uitgevoerd in de openbare ruimte van de gemeente Amsterdam. Deze raamovereenkomst met Reclassering Nederland laat zien dat hiervoor voldoende politiek en maatschappelijk draagvlak is. De werkgestraften komen te werken in verschillende stadsdelen, voor de afdeling reiniging. Het werk bestaat onder andere uit zwerfvuil opruimen, prullenbakken legen, vegen en in een aantal parken schoffel- en groenwerkzaamheden. Omdat het centrum geen grote parken heeft en veel locaties te druk zijn om goed toezicht te houden, draagt dit stadsdeel bij op een andere manier: ex-werkgestraften kunnen hier instromen in de flexpool van de stadsreiniging.

Beter overzicht

LANDELIJK De Planningsmodule is een nieuw onderdeel van het cliëntregistratiesysteem waarin de reclassering bijhoudt wanneer en waar werkgestraften aan het werk zijn. 'Daar hadden we voorheen geen volledig zicht op', zegt Laurus van Essen, projectleider Slimmer reclasseren. 'Begeleiders geven het aan ons door als een werkgestrafte niet verschijnt of als het rooster verandert. Met de Planningsmodule kunnen we direct zien welke projecten nog plek hebben.' In Den Haag loopt nu een pilot waarbij cliënten in- en uitchecken met een digitale vingerafdruk. Als die pilot succesvol is, zal die informatie in de toekomst gekoppeld worden aan de Planningsmodule. Dan hoeven begeleiders niet meer door te geven of een cliënt aanwezig is en kunnen op termijn ook de urenlijsten vervallen.

Het geheim van een uitmuntend team

LELYSTAD Als verzuimcijfers een indicatie zijn van hoe goed een team functioneert, dan doet werkstrafunit Lelystad het uitstekend. Reden voor de Erasmus Universiteit om de succesfactoren van team Lelystad te analyseren. Het geheim? 'Goede, open en transparante communicatie', aldus medewerker werkstraffen Ray Koemar. 'We spreken het uit als we ergens mee zitten. Elke donderdag bespreken we niet alleen lastige casussen, maar stellen we elkaar ook de vraag of we goed in ons vel zitten. Indien nodig steunen we elkaar en zoeken we naar een oplossing. Andere pluspunten zijn een toegankelijke leidinggevende, een klein team – we zijn met zijn achten, inclusief een stagiair – en het feit dat we samen verantwoordelijkheid nemen. Het onderling vertrouwen is erg groot.'

Trots

Jochum Wildeman is unitmanager werkstrafunit Noord-West

Trots zijn op je werk, dat maakt werken een stuk makkelijker. Trots zijn op je werk betekent voor mij dat je constant nadenkt over het hoe, wat en waarom van je werk. En ook dat je daar zinnige en bruikbare antwoorden op weet te vinden. Die zorgen ervoor dat je blij wordt van je werk, werk maakt van je werk en dat weer positief uitdraagt. Werkmeester Edsel heeft zijn zinnige en bruikbare antwoorden gevonden. Gisteren kwamen er aan het eind van de dag een paar app'jes van hem binnen op mijn telefoon. App'jes met voor-en-na-het-werkfoto's. Foto's die hij zelf had bewerkt, zodat duidelijk was

dat werkstraffen kunnen zorgen voor een positief verschil. Maar ook Edsel zelf zorgt voor een positief verschil.

App'je Edsel:

'Ha Jochum. Vandaag heerlijke dag gehad met mijn ploeg boefjes! We hebben keihard gewerkt. De jongens waren echt trots en schrokken bijna van het verschil dat ze hadden gemaakt. En weet je nog dat lastige ventje dat vorige week de hele boel bij elkaar schreeuwde en niet wilde werken? Ik heb hem in de bus even apart genomen.

'Weet je nog dat lastige ventje dat de hele boel bij elkaar schreeuwde en niet wilde werken?'

Hij heeft veel shit aan zijn hoofd en koppijn. Ik heb hem uitgelegd dat hij dat dan wel moet vertellen en dat het niet altijd een reden kan zijn om zomaar niet te werken. Dat begreep hij. Vandaag ging hij als de brandweer. Ik zou hem graag in mijn ploeg willen houden komende tijd.

Ik klik wel met hem en ik wil wat verder met hem bakkeleien. Ik bespreek het ook nog in de groep en met de plaatsers. En oh ja, kan ik aanstaande dinsdag vrij nemen? Ze komen eindelijk dat nieuwe keukenblad brengen. Ja ik weet het, het keukenblad voor mijn verschrikkelijke nieuwbouwwoning in het dodelijk saai Almere. See you!

Edsel is trots op zijn werk. Ik heb gisteren lang vergaderd over dingen die allemaal moeilijk, zorgelijk en stroperig zijn: cijfers, reiskostenvergoedingen, de flexibele schil en een te hoog ziekteverzuim. Daarna heb ik drie uur formulieren ingevuld, gekopieerd en geüpload in Insite. Gelukkig waren daar de app'jes van Edsel. Ik ben best wel een beetje jaloers op hem. Maar ik voel ook trots. Trots omdat Edsel trots is. Ook al woont hij in Almere.

> **Reageer op de column via info@reclassering.nl**

Olympische werkstraf in Sportpaleis Alkmaar

ALKMAAR Sportpaleis Alkmaar werkt sinds een jaar met werkgestraften. Ze krijgen hier veel ruimte en vrijheid, maar afspraken negeren is een doodzonde. Algemeen manager Sander Apeldoorn: 'De eerste keer niet of niet op tijd komen opdagen, levert een waarschuwing op. Bij de tweede keer is het einde oefening.'

Sportpaleis Alkmaar bestaat uit een wielervedbaan, met daarbinnen velden voor zaalvoetbal en handbal. Om de wielervedbaan heen is ook nog een mountainbikeparcours. Apeldoorn: 'De werkgestraften voeren veel verschillende werkzaamheden uit: onderhoud aan het parcours, schilderwerk, loodgieterswerkzaamheden en algemene conciërgetaken. Af en toe vragen we een professionele vakman. Dan komt er een schilder of een fietsenmaker met een taakstraf. Zij verstaan hun vak en dat heeft ons al veel opgeleverd.'

Maximaal 100 uur

Omdat er veel kinderen gebruikmaken van het sportpaleis, stelt Apeldoorn als voorwaarde dat werkgestraften geen zedendelict gepleegd mogen hebben. 'Verder hadden we aanvankelijk gevraagd om werkgestraften met een werkstraf van maximaal vijftig uur, om geen plegers van zware delicten te krijgen. Maar dat ging zo goed, dat we die grens nu al op honderd uur hebben gesteld.'

Van werkgestrafte naar vrijwilliger

Doorgaans verloopt de samenwerking met werkgestraften naar volle tevredenheid. 'Eén keer', zegt Apeldoorn, 'is iemand twee keer niet op tijd gekomen. Daar staan genoeg positieve verhalen tegenover. Bijvoorbeeld een vrouw die

hier als werkgestrafte schoonmaakwerk verrichtte, doet dat nu als vrijwilliger. We hebben wel vaker mensen die aangeven vrijwilligerswerk te willen doen, maar daar horen we dan toch niets meer van. Jammer, want bij sommige jongeren denk ik dat ze met een beetje begeleiding hier en thuis, goed terecht kunnen komen.'

Olympische prestaties

Bijzonder aan het sportpaleis is dat de wielervedbaan ook wordt gebruikt door Olympische sporters. Apeldoorn: 'We hebben hier een soort startmachine voor de fietsers, die een taakstrafte onder assistentie van de bondscoach mag bedienen. Mooi toch, dat je met je werkstraf bijdraagt aan Olympische prestaties?'

Sander Apeldoorn op de wielervedbaan

> Liever digitaal?

Geef uw e-mailadres dan door op info@reclassering.nl.

> UITGELICHT

Van busje naar **vaste stek**

BOLSWARD Een paar jaar lang reed een busje met werkgestraften rond door de gemeente Súdwest-Fryslân om klussen te doen, met name groenonderhoud in de buitengebieden. Omdat ze zulk goed werk leverden, wilde de gemeente meer gestructureerd werkgestraften inzetten. 'We hebben een vaste locatie in Bolsward beschikbaar gesteld, om de dag te starten en binnen te werken bij slecht weer', zegt toezichthouder Anoeke de Haan. 'Twee werkmeesters begeleiden nu wekelijks zo'n tien werkgestraften. In plaats van ad hoc klussen te doen, werken ze op projectbasis met meer gevarieerde werkzaamheden. Dat gebeurt het hele jaar door, zichtbaar in de gemeente. Zo hebben ze onlangs alle parkbankjes geschilderd.'

Werkmeester Bert Veld

Verrassende adviezen

TILBURG De werkzaamheden voor werkgestraften in de kringloopwinkel van stichting PortAgora zijn hetzelfde als die voor de tientallen vrijwilligers die er werken. Een aantal van deze vrijwilligers heeft een afstand tot de arbeidsmarkt, een handicap of is op een andere manier kwetsbaar. Het is dus belangrijk dat werkgestraften in het team passen. 'We hanteren daarom altijd een proefperiode van één of twee weken', aldus directeur Jan van Esch.

Kringloopwinkel PortAgora

'Maar tot nu toe is het niet voorgekomen dat iemand niet geschikt was.' De meest bijzondere ervaring was met een werkgestrafte die veel managementervaring in het bedrijfsleven had. 'Hij had uit zichzelf een heel rapport geschreven met aanbevelingen voor onze organisatie. Zo wist hij dat een ANBI-instelling niet btw-plichtig is en hij adviseerde ons hierover contact op te nemen met de Belastingdienst. Ook heeft hij adviezen gegeven voor onze website.'

Werkstraf **of strafwerk?**

Cartoonist: Lucien Koman, toezichtunit regio Noord-West

Colofon

Werkstraf in uitvoering verschijnt drie keer per jaar in een oplage van 2500 stuks. **Redactie** Reclassering Nederland: Marco Bal, Mieke Bauer, Nico Biesbrouck, Mireille Bouchoms, Renate van Dalen, Hanneke van de Kant, Bjorn van Overveld **Hoofdredactie** Media & Communicatie, Reclassering Nederland **Tekst en eindredactie** Lamar communicatie **Vormgeving** Enof creatieve communicatie, enof.nl **Fotografie** Frank Penders **Drukwerk** Drukkerij Libertas Pascal **Met dank aan** Gemeente Súdwest-Fryslân (Anouke de Haan en Bert Veld), Kringloop Gouda (Charlie Zuidwijk), Landgoed Warmelo (Annemarie Avenarius), PortAgora (Jan van Esch), Sportpaleis Alkmaar (Sander Apeldoorn), St. Jansdal Ziekenhuis (Albert Kerkmeijer), World Art Delft (Jeroen van Schie) en werkgestraften op de werkstrafprojecten.